

DATOS IDENTIFICATIVOS

Comunicación intercultural

Materia	Comunicación intercultural			
Código	ODIEV01DIEH12004			
Titulación	Oferta de Materias Específicas de Departamentos para Alumnos ISEP, Erasmus e Visitantes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo			
Profesorado	Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo Sentí Janssen, Alicia			
Correo-e	xoanp@uvigo.es			
Web	http://journals.equinoxpub.com/index.php/SS			
Descrición xeral	<p>Nesta materia enfocaremos a comunicación desde a perspectiva intercultural. O punto de partida son pois, por unha banda, (a) as chamadas premisas culturais (adquiridas na nosa socialización e nas que se basean os nosos patróns comunicativos), sobre cuxa base os falantes creamos acción interaccional con outros falantes; doutra banda, (b) as identidades e os estilos conversacionais, non só entendidos culturalmente senón tamén como individuacións da fala.</p> <p>Deste xeito, o cultural-aprendido sitúanos dentro de culturas (a cultura chinesa, a alemá, etc.) e de sub-culturas (sub-culturas de xénero, de idade, rexionais, etc.), que aplicamos na interacción social, e tanto na nosa vida privada (familiar, de pandilla, de parella, local, etc.) como na nosa vida pública (socialización escolar e universitaria, laboral, aprendizaxe de novas L2, etc.).</p> <p>Os contidos, as prácticas e as lecturas estarán orientados a capacitar ao alumnado para unha análise reflexiva da súa propia experiencia intercultural (persoal, familiar, educativa, de parella, etc.) e a da súa contorna; tanto no seu país de orixe como a través da súa experiencia como aprendiz de linguas (L2, L3, L4, etc.) e, no caso concreto da súa estancia en Vigo, como aprendiz de español nunha situación de inmersión cultural na que, de maneira constante, atópase en situacións de comunicación intercultural nas que son frecuentes as disfuncións comunicativas (malentendidos e incompreensións).</p> <p>As pequenas tarefas de investigación desenvolvidas contribuirán á sensibilización respecto das implicacións comunicativas, emocionais, identitarias, culturais e educativas que posúe a perspectiva intercultural, aplicada ademais á súa aprendizaxe dunha nova lingua no seo dunha nova cultura.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.

B6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
C15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.
C19	Capacidade para avaliar críticamente a bibliografía consultada e encadrala nunha perspectiva teórica.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D7	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.
D10	Capacidade de análise e síntese.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Ser capaces de reflexionar sobre a propia experiencia comunicativa como experiencia intercultural.	A1 A2 A3 A5	
Observar e valorar as diferenzas interculturais, tanto de base comunicativa directa como indirecta, e tanto non verbais (proxémica e kinésica) como verbais (e a través de calquera dos indicios de contextualización posibles), incluídos os mundos culturais e as súas premisas.	B1 B2 B6 B9	
Estar en disposición de detectar as incompreensións e os malentendidos interculturais, e de analizar as causas da súa existencia.	C15 C19	D1 D5 D7 D10

Contidos

Tema	
1. Os conceptos de cultura e de subcultura.	1.1 Noción de cultura. 1.2 Noción de subcultura. 1.3 A experiencia social e a comunicación como experiencias interculturais. 1.4 Nocións de malentendido e de incompreensión. 1.5 Proximidade e distancia interculturais.
2. O desembarco nunha nova cultura (I).	2.1 Semiótica cultural: os culturemas. 2.1.1 A cultura como comunicación ambiental. 2.2 O recén chegado a unha cultura. 2.3 Observación das diferenzas cronémicas. 2.4 Observación das diferenzas proxémicas. 2.5 Observación das diferenzas xestuais.
3. O desembarco nunha nova cultura (II).	3.1 Diferenzas paraverbais. 3.1.1 Os tipos culturais de voces. 3.2 Culturas locuaces e culturas lacónicas. 3.3 O silencio e os seus valores culturais. 3.4 A fala de contacto: comparación intercultural.
4. Pragmática intercultural e malentendidos.	4.1 ¿Que estuda a pragmática intercultural? 4.2 A cortesía verbal. 4.2.1 Imaxe positiva e imaxe negativa. 4.2.2 As estratexias de cortesía: estudo de casos en diferentes culturas. 4.3 O sistema de toma de quenda: o seu funcionamento en distintas culturas.
5. Os tabús e outros delitos discursivos.	5.1 Noción de tabú. 5.2 Tipos de tabús. Os tabús temáticos: comparación intercultural. 5.3 Outros delitos discursivos. 5.3.1 A mentira: comparación intercultural.
6. A interacción muller-home e os malentendidos.	6.1 Os xéneros como subculturas. 6.1.1 Modelos de socialización de xénero: comparación intercultural. 6.2 Estilos comunicativos feminino e masculino. 6.2.1 Principais diferenzas comunicativas entre homes e mulleres. 6.2.2 Malentendidos interxéneros: estudo de casos.

7. Os estereotipos e o racismo.	7.1 A percepción interpersoal entre descoñecidos. 7.2 Papel dos estereotipos nos nosos esquemas de pensamento. 7.3 O achegamento intercultural ao outro. 7.3.1 O achegamento estereotípico. 7.3.2 Estereotipos de clase, de xénero, de lingua, de acento, nacionais, e de cor de pel. 7.4 Estudo de casos.
8. As aulas de clase de L2 como situación intercultural.	8.1 Algo sobre etnografía da aula de L2. 8.2 Os profesores como mediadores da L2 e a súa cultura. 8.3 Estilos de aprendizaxe das L2 e malentendidos na aula. 8.4 O problema da lingua vehicular. 8.4.1 Estilos de ensino de L2 e lingua vehicular.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16	27	43
Lección maxistral	32	25	57
Traballo	0	50	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Realizaranse prácticas en clases, en relación cos contidos do temario. Ditas prácticas servirán como base para a posterior realización en casa por parte dos alumnos de 3 pequenos traballos de curso que deberán entregar por escrito.
Lección maxistral	Explicaranse os contidos do temario e proporanse cuestións para pensar colectivamente sobre as mesmas, fomentando en todos os casos a participación directa dos alumnos e a exposición da súa experiencia intercultural particular (e iso para cada tema da materia). A diversidade cultural da clase será aproveitada como constante ferramenta de reflexión e de contraste.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Os profesores estarán á disposición dos alumnos para solucionar calquera dificultade coa materia, e moi especialmente en relación coas prácticas de clases. Ditas consultas poderán ser resoltas directamente en clase, ou ben en tutorías, ou ben por correo electrónico.

Probas	Descrición
Traballo	Os alumnos deberán entregar 3 pequenos traballos por escrito (impresos) ao longo do cuadrimestre. As datas de entrega son as seguintes: xoves 25 de febreiro de 2021 (primeiro traballo); xoves 25 de marzo (segundo traballo); e xoves 13 de maio de 2021 (terceiro traballo). Os devanditos traballos estarán directamente baseados na experiencia intercultural persoal, vivida, que cada alumno posúe (e por tanto na reflexión analítica que ela permite, e que iremos pondo a punto en clases), así como nas explicacións teóricas, as lecturas e as prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	A asistencia a clase computarase como o 25% da nota final (sendo o 75% restante a cualificación dos 3 traballos de curso). Os alumnos deberán pois asistir a clase coa maior regularidade posible.	25	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C19 D5 A3 B6 D7 A5 B9 D10
Traballo	Os alumnos deberán entregar 3 pequenos traballos por escrito (impresos) ao longo do cuadrimestre. As datas de entrega son as seguintes: xoves 25 de febreiro de 2021 (primeiro traballo); xoves 25 de marzo (segundo traballo); e xoves 13 de maio de 2021 (terceiro traballo). Os devanditos traballos estarán directamente baseados na experiencia intercultural persoal, vivida, que cada alumno posúe (e por tanto na reflexión analítica que ela permite, e que iremos pondo a punto en clases), así como nas explicacións teóricas, as lecturas e as prácticas.	75	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C19 D5 A3 B6 D7 A5 B9 D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira edición de Actas (xuño de 2021).

A avaliación (continua) realizarase segundo o indicado máis arriba. É obrigatorio entregar os 3 traballos (individuais e por escrito) previstos na avaliación. A nota final calcularase a partir das notas obtidas, aplicando as porcentaxes arriba especificadas.

O alumnado que non satisfacera debidamente as devanditas condicións (asistencia a clase e mais entrega dos 3 traballos escritos), ha ser avaliado mediante un exame escrito, teórico e práctico (incluídas as lecturas obrigatorias) sobre os contidos da materia (e na data, hora e aula oficiais de exames que no seu momento faga públicas esta Facultade).

Recoméndase unha participación activa durante as clases, cousa que deberá traducirse tanto na consulta de dúbidas como nunha actitude participativa nas clases (teóricas e prácticas).

En calquera dos casos, é responsabilidade dos alumnos manterse ó tanto do traballo na materia: datas de entrega dos traballos de curso; lecturas e prácticas para clase entregadas polos profesores (materiais que estes han deixar na fotocopiadora e mais en Faitic); etc.

Segunda edición de Actas (xullo de 2021).

Os alumnos suspensos ou non presentados en xuño, disporán doutra oportunidade a través do examen escrito de xullo (segunda edición de Actas), que ha ter lugar na data, hora e aulas oficialmente previstas no calendario de exames desta Facultade. O exame será teórico e práctico, incluídas as lecturas obrigatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bettoni, Camilla, **Usare un'altra lingua. Guida alla pragmatica interculturale**, 1ª, Laterza, 2006

Brown, H. Douglas, **Principles of language learning and teaching**, 6ª, Pearson, 2014

Cestero Mancera, Ana Mª (coordinadora), **Estudios de comunicación no verbal**, 1ª, Edinumen, 1998

Grosjean, François, **Bilingual: Life and reality**, 1ª, Harvard University Press, 2010

Hernández Sacristán, Carlos, **Culturas y acción comunicativa. Introducción a la pragmática intercultural**, 1ª, Octaedro, 1999

Jackson, Jane, **Language, identity and study abroad. Sociocultural perspectives**, 1ª, Equinox, 2008

Morris, Desmond, **People watching. The Desmond Morris Guide to body language**, Vintage Books, 1977/2002

Morris, Desmond, **Bodytalk. A world guide to gestures**, 1994

Piller, Ingrid, **Intercultural communication. A critical introduction**, 1ª, Edinburgh University Press, 2011

Poyatos, Fernando, **La comunicación no verbal. Volumen I. Cultura, lenguaje y conversación**, 1ª, Istmo, 1994

Sarangi, S., **Accounting for mismatches in intercultural selection interviews**, 1994

Scollon, Ron & Scollon, S. W., **Intercultural communication: A discourse approach**, 2ª, Blackwell, 2000

Tannen, Deborah, **Discourse in cross-cultural communication (= Special issue)**, 1986

Tannen, Deborah, **Género y discurso**, (traducción al español), Paidós, 1996

Bibliografía Complementaria

Agar, M., **Language shock: Understanding the culture of conversation**, 1ª, William Morrow, 1994

Basso, K., **To give up on words: Silence in Western Apache culture**, Penguin, 1972

Blum-Kulka, Shoshana, **Dinner talk: Culture patterns of sociability and socialization in family discourse**, 1ª, Lawrence Erlbaum, 1997

Bowe, H. & Martin, K., **Communication across cultures: Mutual understandings in a global world**, 1ª, Cambridge University Press, 2007

Burgen, Stephen, **La lengua de tu madre. El libro de los tacos e improperios de Europa**, (traducción al español), Planeta, 1996/1997

Duranti, Alessandro, **Linguistic anthropology**, 1ª, Cambridge University Press, 1997

Goddard, C. (ed.), **Ethnopragmatics: Understanding discourse in cultural context**, 1ª, Mouton de Gruyter, 2006

Gudykunst, W. B. (ed.), **Cross-cultural and intercultural communication**, 1ª, Sage, 2003

Hall, Edward T., **The silent language**, 1ª, Doubleday & Company, 1959

Hall, Edward T., **The hidden dimension**, 1ª, Doubleday & Company, 1966

Hall, Edward T., **Beyond culture**, 1ª, Doubleday & Company, 1976

Hall, Edward T., **The dance of life**, 1ª, Anchor Press & Doubleday, 1983

Jackson, Jane (ed.), **The Routledge handbook of language and intercultural communication**, 1ª, Routledge, 2012

Kasper, G., **The role of pragmatics in language teacher education**, 1ª, McGraw-Hill, 1997

Kecskes, Istvan, **Intercultural pragmatics**, 1ª, Oxford University Press, 2014

Kochman, T., **Black and white styles in conflict**, 1ª, University of Chicago Press, 1981

Lustig, M. W. & Koester, J., **Intercultural competence: Interpersonal communication across cultures**, 5ª, Allyn and Bacon, 2005

Moerman, M., **Talking culture: Ethnography and conversation analysis**, 1ª, University of Pennsylvania Press, 1988

Palmer, Gary B., **Lingüística cultural**, (traducción al español), Alianza Editorial, 2000

Pavlenko, Aneta & Blackledge, Adrian (eds.), **Negotiation of identities in multilingual contexts**, 1ª, Multilingual Matters, 2004

- Piller, Ingrid, **Bilingual couples talk: The discursive construction of hybridity**, 1ª, John Benjamins, 2002
- Poyatos, Fernando, **La comunicación no verbal. Volumen II. Paralenguaje, kinésica e interacción**, 1ª, Istmo, 1994
- Riggenbach, H., **Toward and understanding of fluency: A microanalysis of non-native speaker conversations**, 1991
- Samovar, L. A. & Porter, R. E. (eds.), **Intercultural communication: A reader**, 1ª, Thomson Wadsworth, 2003
- Scollon, Ron & Wong-Scollon, S., **Topic confusion in English-Asian discourse**, 1991
- Tannen, Deborah, **The pragmatics of cross-cultural communication**, 1984

Recomendacións

Outros comentarios

As clases impartiranse en español.

Recoméndase ter un nivel mínimo en español, para poder seguir as clases con certo rendimento.

Con todo, os profesores procuran adaptarse aos (moi) diferentes niveis de competencia en español que sen dúbida concorrerán na aula.

Recoméndase encarecidamente o uso da nosa biblioteca e a realización das lecturas que ao longo do curso recomenden os profesores.

É responsabilidade do alumno manterse ao tanto de cantos materiais vaian deixando os profesores na plataforma dixital Faitic (guía docente, guións temáticos, documentos explicativos da teoría, documentos de lectura, traballos encargados, prazos de entrega dos mesmos, etc.).

Plan de Continxencias

Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

EN CASO DE REPRODUCIRSE A ALERTA SANITARIA

Manteranse as metodoloxías, os contidos, a avaliación e as titorías (que pasarán a realizarse a través das ferramentas proporcionadas pola Universidade de Vigo, especialmente a través de Faitic e do correo electrónico).

Na modalidade mixta, na que unha parte do estudantado permanecerá na clase, seguindo o resto do estudantado as clases dun modo preferentemente síncrono ou asíncrono dependendo da ferramenta que mellor se adapte a cada unha, as metodoloxías, a atención personalizada e a avaliación serán as mesmas que as da modalidade presencial, adaptando os grupos e quendas para cumprir coa normativa sanitaria.